

jaren geleden, van Piet van Pel, die helaas in 2013 is overleden. Piet heeft me de liefde voor deze fraaie familie bijgebracht. Hoewel ik veel exemplaren van deze familie heb gekocht of van medeverzamelaars heb gekregen, was het voor mij een feest toen ik in 2001 de eerste exemplaren zelf in Thailand heb verzameld. Dat was in Krabi, waar ik een aantal exemplaren van *Doxander vittatus entropi* verzamelde. Ja, symbolisch: in deze vondst kwamen twee mensen die mij enthousiast hebben gemaakt voor deze hobby samen!

In die 40 jaar is er nog iemand die er voor gezorgd heeft dat ik een nieuwe loot aan mijn verzameldrift kon toevoegen. Dat was Anthonie van Peursen. Enige jaren geleden was ik met een excursie mee naar waar zowel Marien als LandZoet, zoals ik dit noem, werd verzameld. Om een lang verhaal kort te maken: ik verzamel nu ook LandZoet en deze vertegenwoordigen nu al een flink deel van mijn collectie!

Verder ben ik samen met Anthonie als vrijwilliger van Staatsbosbeheer in een aantal Natuurgebieden rond Zoetermeer actief om deze LandZoet beestjes te monitoren.

In die tijd ben ik ook vriend geworden van *Biologia Maritima*, waar ik later nog in het bestuur ben gekomen als penningmeester. Na de BM-periode kwam de NMV voor mij in beeld. Ook hier ben ik al jaren lid en sinds een jaar ben ik bestuurslid van de NMV. Verder coördineer ik samen met Rob Vink de NMV/WTKG determinatiedagen in de LiveScience zaal van Naturalis.

Na mijn werkzame periode bij KPN ben ik nu tijdelijk in dienst bij Naturalis. Daar heb ik me de afgelopen jaren bezig gehouden met de digitalisering van de omvangrijke Mollusca-collectie. Verder ben ik ook als gastmedewerker verbonden aan dit mooie Instituut.

Misschien nog leuk te vermelden is dat in 2000, een – weliswaar kleine – schelp naar mij vernoemd is, namelijk, *Chrysalida gabmulderi* Van Aartsen, Gittenberger & Goud, 2000, uit de familie Pyramidellidae. Voor mij bijzonder dat mijn naam voor eeuwig in de literatuur zal voortbestaan!

Zoals jullie hebben kunnen lezen vervult deze hobby al 40 jaar een rode draad in mijn leven. Naast het verzamelen is het buiten zijn en met allerlei andere facetten van het leven in aanraking komen bijzonder boeiend. Ik denk hierbij aan de contacten met vissers en medeverzamelaars. Maar ook andere zaken, zoals mijn interesse in de natuur en dan in het bijzonder vogels en paddenstoelen, komen aan bod als je aan het verzamelen bent. Ik hoop dan ook dat ik deze hobby met heel veel plezier nog jarenlang kan uitoefenen.

Ik ben benieuwd wat de volgende persoon te vertellen heeft en geef dan ook graag de estafettestok door aan mijn goede vriend Anthonie van Peursen.

Adres van de auteur:
gabmulder@hetnet.nl
Foto's Ingrid Mulder

DE PLEK

De rubriek “De Plek....”

In het verleden kende de Spirula de rubriek “*De plek*”. Daarin stonden verslagen over leuke vakantiebestemmingen en verzamelplaatsen. Ik vond het jammer dat die rubriek verwaterd was. Tijdens de voorjaarsvergadering bleek dat de aanwezige leden en de Spirula-redactie er wel voor voelden om deze ru-

briek nieuw leven in te blazen. Ik hoop dat zij daarin slaagt, want welke verzamelaar wil nu geen tips voor goede verzamelplekken? Met dit stukje doe ik de aftrap, in de hoop dat anderen zullen volgen.

Sylvia van Leeuwen

Schelpen verzamelen op de Canarische eilanden

Sylvia van Leeuwen

De Canarische eilanden trekken vooral toeristen vanwege de stranden en het uitgaansleven. Maar er is veel meer te beleven. Wij gaan er vooral heen vanwege de bijzondere flora, het prachtige landschap, de goede wandelmogelijkheden en het aangename klimaat, ook in de winter. Tijdens zes Canarische vakanties bezochten we steeds de westelijke eilanden: La Palma, Tenerife, La Gomera en Gran Canaria. Door hun hoge bergen en westelijke ligging vangen ze de meeste regen, waardoor ze ook het groenst zijn. De eilanden zijn gevormd door oude en jonge vulkanen en de vegetatie is er totaal anders dan op het Europese vasteland. Heel karakteristiek zijn de laurierbossen, allerlei soorten vetplanten (bijv. *Aeonium*'s en *Euphorbia*'s) en kleurrijke slangenkruiden (*Echium spec.*). Op de Canarische eilanden huist ook een heel bijzondere landslakfauna, maar die laat ik in dit artikel buiten beschouwing.

Onze vakanties op de Canarische eilanden waren overwegend wandelvakanties in de bergen, maar we probeerden ook regelmatig aan zee te geraken. Dat valt lang niet altijd mee, want het grootste deel van de kusten bestaat uit grillige, scherpe lavarotsen die steil aflopen in zee. Zo hier en daar kun je bij het

water komen, maar dan ben je nog niet van schelpenvondsten verzekerd. Meerdere keren bleek het strand te bestaan uit grote rolkeien of kiezelstenen waar hoge oceaangolven op beuken. Een imposant gezicht, maar niet ideaal om schelpen te zoeken.

Fig. 1. Het El Charco strand bij Valle Gran Rey, La Gomera.

Fig. 2. *Phorcus sauciatus* op het El Charco strand, La Gomera.

Fig. 3. *Littorina striata* op het El Charco strand, La Gomera.

Fig. 4 *Patella tenuis crenata* van El Charco, La Gomera.

Fig. 5. *Patella piperata* van El Charco, La Gomera.

Verder zijn we op diverse zandstranden geweest die zo schoon waren als een biljartlaken, of waar met moeite een klein handje schelpen te vinden was. Tweemaal hebben we echter een strand getroffen waar de schelpenooft zeer rijk was. Deze twee stranden verdienen een plaats in de rubriek “*De plek*”.

La Gomera: Valle Gran Rey

Het eerste goede schelpenstrand ligt bij Valle Gran Rey op het eiland La Gomera. Op de kaarten heet dit strand “El Charco” of “Charco el Conde”. Het strandje ligt in een inham, die aan de zeekant is afgeschermd door een natuurlijke rij rotsen en grote keien die bij eb droogvallen. Daardoor is de zee er bijzonder luv. Het is een klein intiem strandje (circa 100 meter lang). Wie alleen op grote schelpen uit is, zal er denk ik teleurgesteld vandaan komen; die liggen er weinig. Daar zijn dan overigens wel soorten bij die je op het Europese vasteland niet zult vinden: de tandtolhoren *Phorcus sauciatus*, de schaalhoren *Patella tenuis crenata* en *Patella piperata* en de alikruik *Littorina striata* (fig. 2-5). Maar wie ook belangstelling heeft voor het kleine grut kan er zijn hart ophalen. Tijdens twee vakanties ben ik op dit strandje geweest en beide keren vond ik er zeer gevarieerd gruis, met daarin heel wat soortjes die alleen of vooral op de Canarische eilanden te vinden zijn. Het is aan te bevelen het strand bij eb te bezoeken en dan ook tussen de rotsen rond te kijken. In poeltjes waar water blijft staan is van alles te zien. En uiteraard zijn ook daar allerlei angespoelde schelpen te vinden. Mijn topper was een puntgave kauri *Luria lurida* en meerdere exemplaren van een teer bolletje met een fraai kleurpatroon, *Micromelo undatus* (fig. 7).

Tenerife: Los Cristianos

Op het tweede strand waar het erg leuk schelpen zoeken was, kwamen we bij toeval op doorreis naar La Gomera terecht. Het is Playa la Vista bij Los Cristianos op het eiland Tenerife. La Gomera heeft namelijk geen internationaal vliegveld, dus vlogen we naar Tenerife om daar de veerboot naar La Gomera te nemen. Aangekomen in de veerhaven van Los Cristianos moesten we anderhalf uur op de boot wachten. Naast de veerhaven aan de westkant zagen we een groot zandstrand en dat leek ons een aangename plaats om de wachttijd door te brengen. Er was een restaurant waar we onze bagage mochten stallen en het strand bleek een gouden greep. Het was hoog water, maar in het hoekje vlak bij de pier die de haven afschermt lag leuk aanspoelsel met kleine schelpjes. Al snel lagen we op de knieën en konden we het ene schelpje na het andere in ons ver-

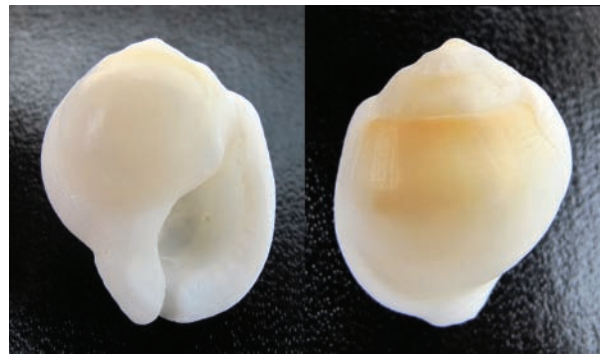

Fig. 6-7. *Bractechlamys corallinoides* (li) en *Micromelo undatus* (re) beide van El Charco, La Gomera.

Fig. 8. *Lucina adansoni* van Playa la Vista, Tenerife.

Fig. 9. *Aspa marginata* van Playa la Vista, Tenerife.

zamelpotje stoppen. De tijd was snel voorbij en we besloten het strand op de terugreis weer aan te doen. Toen hadden we wat meer tijd en konden we het hele strand aflopen. Alles zat mee: het had de week ervoor flink gestormd en we troffen redelijk laag water. En ja: er lag een behoorlijke vloedlijn. Het meest opvallend waren de talrijke stevige ronde witte kleppen van *Lucina adansoni* (fig. 8). Onder de grotere tweekleppigen waren ook een kamschelp *Glycymeris stellata*, de geknobbelde hartschelp *Acanthocardia tuberculata* en de prachtige Rode mantelschelp *Bractechlamys corallinoides* (fig. 6). Onder de grotere huisjesslakken waren *Patella*'s, *Stramonita haemastoma*, *Aspa marginata* (fig. 9.) en Duifschelpen *Columbella adansoni*. Van de grote *Conus pulcher siamensis* vond ik meerdere grote brokstukken maar een heel exemplaar heb ik helaas niet gevonden. Ook voor dit strand geldt dat het pas echt leuk wordt als je ook interesse hebt in de kleine microschempjes. Er lag namelijk een uitgestrekte vloedlijn met dit kleine spul. Daarvan hebben we een flinke zak bij elkaar geveegd om thuis uit te zoeken. Met het uitpluizen en determineren van dat gruis ben ik vele avonden zoet geweest, zo veel zat er in. Het leuke was dat dit gedeeltelijk andere soorten waren dan in het gruis van La Gomera, al waren er natuurlijk ook overeenkomsten. We bezochten ook nog het strand aan de oostkant van de veerhaven, maar dat was verspilde tijd, er waren alleen wat wieren en plantenresten te vinden.

Andere stranden

De twee stranden die ik hierboven beschreven heb, zijn de moeite van een omweg voor de schelpen zeker waard. Op de Canarische eilanden zijn vast meer leuke stranden om schelpen te zoeken, wij hebben ze lang niet allemaal bezocht. De meest toeristische gebieden hebben wij namelijk gemeden, terwijl dat doorgaans wel plekken met zandstranden zijn. Tips van anderen zou ik graag horen, want wij gaan er vast nog eens heen. Op de volgende stranden vonden wij weinig, maar toch wel wat:

- Gran Canaria: Playa de San Augustin tussen Las Palmas en San Augustin;
- La Gomera: strandjes bij San Sebastian;
- La Palma: Puerto de Tazacorte en Charco Azul - San Andres;
- Tenerife: Garachico.

Mocht u daar toch in de buurt zijn, dan zijn deze stranden de moeite van het proberen waard. Strandjes waar we vrijwel niets vonden zijn: Gran Canaria: Puerto de Mogán; La Palma: Puerto Espindola, Puerto Naos en Puntagorda; La Gomera: Hermigua en Vallehermoso; Tenerife: Puerto de la Cruz, Santa Cruz de Tenerife en San Andres. Het kan natuurlijk toeval zijn en er is niet uit te sluiten dat er op een ander moment wel van

alles ligt, op de meeste stranden ben ik maar een of twee keer geweest.

Niet alleen op het strand zijn schelpen te vinden. Het loont ook de moeite om uit te kijken naar schelpenhoopjes van etensresten. Die vonden we meerdere keren tijdens onze wandelingen. Ze bestaan overwegend uit diverse soorten *Patella*'s, *Stramonita haemastoma* en soms ook *Phorcus sauciatus*. Niet veel soorten dus, maar wel vaak mooie volwassen exemplaren.

Determineren

Het determineren van de microschempjes was een hele puzzel, want veel van die kleine soorten niet zijn afgebeeld in de meest gangbare boeken zoals die van Poppe en Goto (1991,1993). Meer zijn er te vinden in het boek van Nordsieck & Talavera (1979) dat echter behoorlijk verouderd is en ook onvolledig. Na dit boek is er nog een indrukwekkend aantal nieuwe mariene soorten van de Canarische eilanden beschreven (zie tabel 1, ongetwijfeld niet volledig). Diverse Nederlandse malacologen hebben daaraan bijgedragen. De meeste nieuwe soorten zijn huisjesslakken (Gastropoda). De volledige literatuurreferenties zijn eenvoudig te achterhalen via WoRMS (www.marinespecies.org/). Een goed overzicht van de *Patella*'s van de Canarische eilanden is geschreven door Freek Titselaar (1998). Het hulpmiddel dat ik het meest gebruik heb bij het determineren, is de website van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam. Hun collectiedatabase is 'on line' te raadplegen, waardoor ik heel snel een goede indruk kreeg van eerder gevonden soorten op deze eilanden. Bovendien waren heel veel Canarische soorten te vinden in hun uitstekende fotocatalogus, die voor dit gebied behoorlijk compleet is. Deze fotocatalogus is grotendeels gemaakt door Joop Trausel en Frans Slieker. Zelfs de kleinste soortjes heeft hij haarscherp op de foto gezet, inclusief veel recent beschreven soorten. Een bijzondere prestatie waar ik heel veel plezier en gemak van gehad heb! Om het voor mijzelf wat overzichtelijker te maken heb ik een aantal foto's van Canarische microschempjes bij elkaar in een word-documentje geplakt. Wie met dit materiaal aan de slag wil kan bij mij een kopie opvragen.

Ook de determineersessies van Mangelia's tijdens de NMV-werkdagen in Naturalis kwamen als geroepen, met dank aan Joop Eikenboom voor zijn hulp bij deze mooie maar lastige familie. Joop Eikenboom was zo vriendelijk mij ook bij het determineren van enkele andere lastige soorten te helpen, waarvoor dank.

Toen ik vrijwel alles op naam had, hoorde ik van een nog relatief nieuw boek van Hernandez et al. (2011) over de schelpen van de Canarische eilanden. Dit boek is ter inzage beschikbaar in de bibliotheek van Naturalis.

Soortenlijst

Een soortenlijst met vondsten van deze twee stranden staat in tabel 2. De soorten staan per klasse in alfabetische volgorde. Het merendeel van de determinaties is door niemand gecontroleerd, dus fouten in de soortenlijst kan ik niet uitsluiten en komen geheel voor mijn verantwoordelijkheid. Voor de liefhebbers van statistieken: de lijst bevat 133 soorten van La Gomera (Valle Gran Rey), 136 soorten van Tenerife (Los Cristianos) en 210 soorten van deze 2 stranden in totaal. Zoals na elke vakantie heb ik ook nog een paar schelpjes overgehouden waar ik geen naam voor kon vinden. Deze zijn meestal niet in de soortenlijst opgenomen. Joop Eikenboom nam een deel van de fijnste fracties van mijn gruis over en haalde daar nog wat soorten uit die ik zelf niet gezien had. Deze soorten zijn ook in tabel 2 opgenomen.

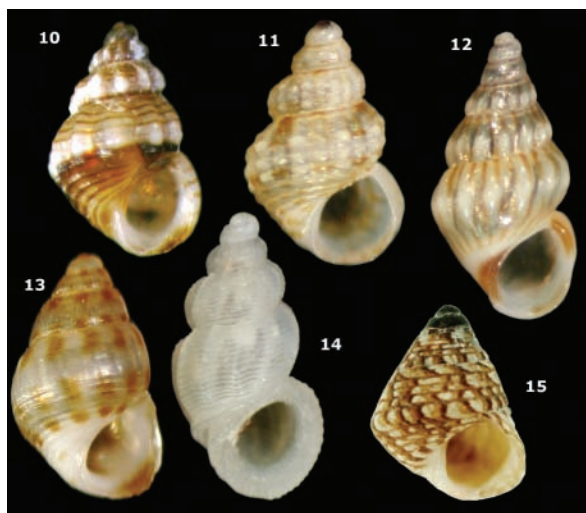
Het merendeel is kleiner dan een centimeter, heel wat schelpjes zijn zelfs maar 1 of enkele millimeters groot. Wie daar niet van houdt kan voor de schelpen beter een andere bestemming kiezen. Daarentegen is het een ideale bestemming om kennis te maken met de wereld van de miniatuurtjes met hun enorme verscheidenheid aan vormen en kleuren. Prachtig om te zien. Joop Trausel stelde op mijn verzoek een aantal foto's van deze miniatuurtjes beschikbaar (fig. 10-15), waarvoor dank! Overige foto's van de auteur. (red.)

Tabel 1. Mariene soorten van de Canarische eilanden, beschreven na 1979

Naam	Auteurs en jaartal
<i>Alvania basteriae</i>	(Moolenbeek & Faber, 1986)
<i>Alvania guancha</i>	Moolenbeek & Hoenselaar, 1989
<i>Alvania multiquadrata</i>	Van der Linden & Wagner, 1989
<i>Alvania piersmai</i>	Moolenbeek & Hoenselaar, 1989
<i>Ammonicera lignea</i>	(Palazzi, 1988)
<i>Crisilla iunoniae</i>	(Palazzi, 1988)
<i>Dikoleps rolandi</i>	Rubio, Dantart & Luque, 1998
<i>Dikoleps templadoi</i>	Rubio, Dantart & Luque, 2004
<i>Dikoleps umbilicostrata</i>	(Gaglioli, 1987)
<i>Diodora canariensis</i>	Verstraeten & Nolf, 2007
<i>Discaclis canariensis</i>	Moolenbeek & Warén, 1987
<i>Fusinus saundersi</i>	Hadorn & Rolán, 2009
<i>Fusinus tenerifensis</i>	Hadorn & Rolán, 1999
<i>Gibberula hernandezi</i>	Contreras & Talavera, 1988
<i>Glycymeris vanhengstumii</i>	Goud & Gulden, 2009
<i>Granulina cylindrata</i>	Boyer & Rolán, 2004
<i>Haminoea ortei</i>	Talavera, Murillo & Templado, 1987
<i>Jujubinus hernandezi</i>	Rolán & Swinnen, 2009
<i>Jujubinus mabelae</i>	Rolán & Swinnen, 2009
<i>Jujubinus poppei</i>	Curini-Galletti, 1985
<i>Manzonina boogi</i>	Moolenbeek & Faber, 1987
<i>Manzonina castanea</i>	Moolenbeek & Faber, 1987
<i>Manzonina darwini</i>	Moolenbeek & Faber, 1987
<i>Manzonina dionisi</i>	Rolán, 1987
<i>Manzonina heroensis</i>	Moolenbeek & Hoenselaar, 1992
<i>Manzonina madeirensis</i>	Moolenbeek & Faber, 1987
<i>Manzonina overdiepi</i>	Van Aartsen, 1983
<i>Manzonina pelorum</i>	Moolenbeek & Faber, 1987
<i>Manzonina talaverai</i>	Moolenbeek & Faber, 1987
<i>Manzonina wilmae</i>	Moolenbeek & Faber, 1987
<i>Mitrella bruggeni</i>	Van Aartsen, Menkhorst & Gittenberger, 1984
<i>Mitromorpha cachitai</i>	Mifsud, 2001
<i>Mitromorpha canariensis</i>	Mifsud, 2001
<i>Monophorus pantherinus</i>	Rolán & Peñas, 2001
<i>Nanopsis buzzurroi</i>	Cecalupo & Robba, 2010
<i>Nassarina rietae</i>	Segers & Swinnen, 2004
<i>Neolepton guanche</i>	Salas & Gofas, 1998
<i>Neolepton moolenbeeki</i>	Van der Linden, 2003
<i>Nodulus spiralis</i>	Van der Linden, 1986
<i>Nucula bicornis</i>	Gofas & Salas, 1996
<i>Ocinebrina leukos</i>	Houart, 2000
<i>Odostomia carrozzai</i>	Van Aartsen, 1987
<i>Odostomia fehrae</i>	Van Aartsen, Gittenberger & Goud, 1998

Geraadpleegde bronnen

- MOOLENBEEK R.G. & M.J. FABER (1987): The macaronesian species of the genus *Manzonina* (Gastropoda Rissoidae) 1-3. – De Kreukel 23: 1-16, 23-31, 166-179.
- NORDSIECK, F. & F. GARCÍA-TALAVERA (1979): Moluscos marinos de Canarias y Madera. – Aula de Cultura, Santa Cruz de Tenerife, 208 pp.
- POPPE, G.T. & Y. GOTO (1991): European seashells I, Polyplacophora, Caudofoveata, Solenogastrea, Gastropoda. – Hemmen, Wiesbaden, 352 pp.
- POPPE, G.T. & Y. GOTO (1993): European seashells, II, Scaphopoda, Bivalvia, Cephalopoda. – Hemmen, Wiesbaden, 221 pp.
- HERNÁNDEZ, J.M. et al. (2011): Moluscos y conchas marinas de Canarias: Solenogastres, Caudofoveata, Polyplacophora, Gastropoda, Bivalvia, Cephalopoda, y Scaphopoda. – ConchBooks, Hackenheim, 716 pp.
- TITSELAAR, F.F.L.M. (1998): A revision of the recent European Patellidae (Mollusca: Gastropoda), Part 1. The Patellidae of the Azores, Madeira, the Selvagens and the Canary Islands. – Vita Marina 45: 21-62.

Figs. 10-15. Enkele bijzondere microschempsorten van de Canarische Eilanden. **10.** *Alvania piersmai* Moolenbeek & Hoenselaar, 1989, NMR31317, Hierro, Restinga, 1.8 mm; **11.** *Alvania canariensis* (d'Orbigny, 1840), NMR 31244, Hierro, 1.3 mm; **12.** *Rissoa gomericana* Nordsieck & Talavera, 1979, NMR31200, La Palma, 4 mm; **13.** *Crisilla depicta* Manzoni, 1868), NMR31261, Hierro, Charco Manso, 1.7 mm; **14.** *Manzonina wilmae* Moolenbeek & Faber, 1987, NMR15944, Lanzarote, La Santa, 2mm; **15.** *Jujubinus mabelae* Rolan & Swinnen, 2009, NMR36396, Tenerife, 3.5 mm. Foto's: Joop Trausel.

<i>Odostomia hierroensis</i>	Peñas & Rolán, 1999
<i>Odostomia winfriedi</i>	Peñas & Rolán, 1999
<i>Onoba manzoniana</i>	Rolán, 1987
<i>Onoba nunezi</i>	Rolán & Hernández, 2004
<i>Parvicardium vroomi</i>	Van Aartsen, Menkhorst & Gittenberger, 1984
<i>Planktomya nilae</i>	Van Aartsen & Engl, 2001
<i>Planktomya vanderlindeni</i>	Van Aartsen & Engl, 2001
<i>Pseudorbis jameoensis</i>	Rubio & Rodriguez Babio, 1991
<i>Rissoella contrerasi</i>	Rolán & Hernández, 2004
<i>Setia jansseni</i>	(Verduin, 1984)
<i>Setia miae</i>	Verduin, 1988
<i>Setia ugesae</i>	Verduin, 1988
<i>Sinezona semicostata</i>	Burnay & Rolán, 1990
<i>Skenea nilarum</i>	Engl, 1996
<i>Skeneopsis sultanarum</i>	Gofas, 1983
<i>Sticteulima richteri</i>	Engl, 1997
<i>Sticteulima wareni</i>	Engl, 1997
<i>Tricolia nordsiecki</i>	(Talavera, 1978)
<i>Tricolia tingitana</i>	Gofas, 1982

Tabel 2. Lijst van gevonden soorten; naamgeving in overeenstemming met het World Register of Marine Species (WoRMS).

Soortnaam	La Gomera, Valle Gran Rey	Tenerife, Los Cristianos					
			<i>Chauvetia turrillata</i> f. <i>affinis</i> *	x		<i>Natica canariensis?</i>	x
			<i>Chauvetia turrillata</i> f. <i>decorata</i> *		x	<i>Natica furva</i>	x x
			<i>Chrysalida emaciata</i>	x		<i>Nototriphora canarica</i>	x x
			<i>Clanculus berthelotii</i>	x	x	<i>Odostomella doliolum</i>	x
			<i>Columbella adansoni</i>	x	x	<i>Odostomia acuta</i>	x x
			<i>Conus pulcher siamensis</i>		x	<i>Odostomia scalaris?</i>	x
			<i>Conus spec.</i>		x	<i>Odostomia turrita</i>	x
			<i>Coralliophila meyendorffii</i>	x		<i>Opalia hellenica</i>	x
			<i>Creseis clava</i>		x	<i>Ovatella firminii</i>	x
			<i>Creseis virgula?</i>		x	<i>Ovatella spec.</i>	x
			<i>Crisilla callosa</i>	x	x	<i>Paludinella littorina</i>	x
			<i>Crisilla cristallinula</i>		x	<i>Parvioris ibizencus</i>	x
			<i>Crisilla depicta</i>	x	x	<i>Patella aspera*</i>	x
			<i>Crisilla innominata</i>	x		<i>Patella piperata</i>	x
			<i>Crisilla perminima</i>	x	x	<i>Patella tenuis crenata**</i>	x
			<i>Crisilla picta</i>	x	x	<i>Pedipes pedipes</i>	x x
			<i>Cylichna cylindracea</i>		x	<i>Petalifera spec.</i>	x
			<i>Diodora cf. canariensis</i>	x	x	<i>Phorcus atratus</i>	x
			<i>Diodora gibberula</i>	x	x	<i>Phorcus sauciatius</i>	x x
			<i>Diodora graeca</i>		x	<i>Pisinna glabrata</i>	x x
			<i>Eatonina fulgida</i>	x		<i>Polinices lacteus</i>	x
			<i>Epitonium clathratulum</i>		x	<i>Pseudomelampus exiguus</i>	x
			<i>Epitonium fischeri</i>	x		<i>Pseudoscilla bilirata</i>	x x
			<i>Epitonium tiberii</i>	x		<i>Pusillina inconspicua</i>	x
			<i>Epitonium turtonis</i>	x	x	<i>Retusa truncatula</i>	x
			<i>Erosaria spurca</i>	x	x	<i>Ringicula auriculata</i>	x
			<i>Eulimidae spec.</i>		x	<i>Rissoa albugo</i>	x x
			<i>Fossarus ambiguus</i>	x	x	<i>Rissoa gomerica</i>	x x
			<i>Gemophos viverratus</i>	x	x	<i>Rissoa guerinii</i>	x
			<i>Gibberula caelata</i>		x	<i>Rissoa lia</i>	x
			<i>Gibberula hernandezi</i>	x	x	<i>Rissoa mirabilis</i>	x
			<i>Gibberula recondita</i>	x		<i>Rissoa similis</i>	x
			<i>Gibbula aurantia*</i>	x		<i>Rissoella contrerasi</i>	x
			<i>Gibbula candei</i>	x	x	<i>Rissoina bruguierei</i>	x
			<i>Gibbula magus</i>		x	<i>Setia jansseni</i>	x
			<i>Granulina guancha</i>		x	<i>Setia lidyae</i>	x
			<i>Graphis albida</i>	x		<i>Setia pulcherrima</i>	x
			<i>Gyroscala lamellosa</i>	x		<i>Sinezona cingulata</i>	x
			<i>Haedropleura septangularis</i>		x	<i>Siphonaria pectinata</i>	x
			<i>Haliotis tuberculata coccinea</i>	x	x	<i>Skeneopsis planorbis</i>	x x
			<i>Janthina janthina</i>	x		<i>Skeneopsis sultanarum</i>	x
			<i>Jujubinus gravinae</i>	x	x	<i>Smaragdia viridis</i>	x
			<i>Jujubinus guanchus</i>	x	x	<i>Sticteulima richteri</i>	x
			<i>Jujubinus hernandezi</i>		x	<i>Stramonita haemastoma</i>	x x
			<i>Jujubinus mabelae</i>		x	<i>Tornus subcarinatus</i>	x
			<i>Jujubinus striatus</i>	x		<i>Tricolia pullus canarica</i>	x x
			<i>Lamellaria perspicua</i>		x	<i>Tricolia tingitana</i>	x
			<i>Littorina striata*</i>	x	x	<i>Trivia candidula</i>	x
			<i>Luria lurida</i>		x	<i>Truncatella subcylindrica</i>	x
			<i>Mangelia coarctata*</i>		x	<i>Turbonilla cf. lactea</i>	x x
			<i>Mangelia costulata</i>		x	<i>Turritella turbona</i>	x
			<i>Mangelia multilineolata</i>	x	x	<i>Vermetus adansonii</i>	x x
			<i>Mangelia spec.</i>		x	<i>Vermetus spec.</i>	x x
			<i>Mangelia stosciana</i>		x	<i>Vexillum zebrinum</i>	x
			<i>Mangelia unifasciata</i>		x	<i>Vitreolina incurva</i>	x
			<i>Manzonina cf. boogi</i>	x		<i>Vitreolina philippii</i>	x x
			<i>Manzonina dionisi</i>	x		<i>Volvarina spec.</i>	x
			<i>Manzonina guittiani</i>		x	<i>Williamia gussoni</i>	x x
			<i>Manzonina madeirensis</i>	x	x	<i>Zebina patvensis</i>	x
			<i>Manzonina manzoniana</i>	x			
			<i>Manzonina pelorum (syn. dionisi?)</i>		x	Inktvissen (Cephalopoda):	
			<i>Manzonina wilmae</i>	x	x	<i>Spirula spirula</i>	x
			<i>Marshallora adversa</i>	x			
			<i>Mathilda gemmulata</i>	x			
			<i>Mathilda quadricarinata</i>	x			
			<i>Melanella trunca</i>	x			
			<i>Melarhaphé neritoides</i>	x			
			<i>Mesalia flammifera*</i>		x		
			<i>Metaxia metaxae</i>		x		
			<i>Micromelo undatus</i>	x			
			<i>Mitra cornea*</i>		x		
			<i>Mitrella broderipi</i>	x			
			<i>Mitrella broderipi</i>	x			
			<i>Mitrella bruggeni</i>	x			
			<i>Mitrella ocellata</i>	x	x		
			<i>Mitromorpha spec.</i>	x	x		
			<i>Monoplex trigonus</i>		x		
			<i>Nassarius conspersus</i>	x			
			<i>Nassarius cuvierii</i>	x	x		

Fig. 16. *Spirula spirula* van El Charco, La Gomera.

Adres van de auteur:
sylvia25@versatel.nl